

Lördagskronikan

Det upplevelse-industriella bollhavet

När militanta veganer sätter eld på McDonaldsrestauranger är det bara ett tecken på att de ingår i samma livsvärld som hamburgerkedjan själv gör; upplevelseindustrin.

Vi utvecklas från produktionsekonomi till en konsumtionsekonomi. Det där med stålverk och pappersmassa är fortfarande viktigt, men gradvis trycks den ekonomiska vitaliteten överflyttas till andra områden. Det är kontroll över symboler och information som ger makt, organisation av hjärnkraft som skapar tillväxt. Malm och muskler blir en smula underordnat. En viktig framtida näringsgren är upplevelseindustrin.

Den upplevelseindustriella drivkraften bygger på att människor vill förverkliga sig själva. När de basala överlevnadsbehoven är tryggade väljer hela New-Agekretsen, privatreligiositeten, äventyrsresandet, hälsofascismen, hemsideseländet och homofilfestivalandet fram. Varje svensk kommun startar en medeltidsmarknad om sommaren – och ett University of Knäckebrödhult om vintern.

Det är nog det där med upplevelseindustrin som bäst förklarar att personer och grupper utan att blinka kan sätta eld på den öppnade McDonaldsrestaurangen i Akalla, angripa McDonalds i centrala Nyköping genom att krossa rutor, kasta färgburkar mot fasaderna och spraya slagord, eller tulla på ett av hamburgerkedjans nybyggen i Linköping.

Dessa upplevelsevandalen har visserligen en omfattande ideologiproduktion som antyder att de skulle stå i förbindelse med högre makter som legitimerar deras framfart. Åtminstone om man får tro nyhetsbrevet "Motkraft". Där påstår de sig strida mot utnyttjande av djur, miljö och människor. McDonalds anklagas för att dra fördel av den hög arbetslösheten genom att anställa arbetslösa ungdomar! Metangasutsläppen sägs öka med anledning av boskapshållningen – hamburgare görs ju som bekant av nötkött.

Upplevelsevandalerna talar också om att McDonalds serverar onyttigt mat – fettkri och låg fiberhalt – vilket ofelbart leder till svåra sjukdomar som cancer, hjärt- och kärlsjukdomar, fetma och diabetes. McDonalds beskrivs självfallt som ett arrogant och profitthungrigt företag, juvelen i den kapitalistiska kronan och så vidare.

Men allt detta är bara struntprat i syfte att dölja den verkliga drivkraften – vandaliserandet är ett sätt att få upplevelser som överträffar klapparna på julafton och sportlovsveckan i fjällen.

Självt tror jag nämligen att dessa terrorinriktade ungdomar ingår i samma livsvärld som McDonalds. De är två sidor av samma fenomen, nämligen att samhällets fokus flyttats från produktion av varor till produktion av upplevelser.

McDonalds har bättre än de flesta företag insett värdet av att skapa en

upplevelseinriktad produkt. De säljer inte bara hamburgare, utan erbjuder också barnen en liten leksak, samt chansen att exempelvis bada i enorma bollhav. Varje restaurang är fylld av aktiviteter som försöker maximera antalet stimuli, utöver den något begränsade sensation som själva burgaren ger.

Ungarna älskar McDonalds därför för att de är nyfikna och kreativa. Vad det stora kosmodemoniska hamburgerbolaget har gjort, är att skickligt slå mynt av detta.

Och jag tror att upplevelsevandalerna hittat ett alternativt sätt att leva ut sina innersta drifter. Att få sina gåringning avbildade i tidningen, bli eftersökt av polisen, skapa elände för det lokala näringslivet – och slutligen bli utslutna till korporna i

Finanstidningens lördagskronika – ger i själva verket en rejäl kick. Det skapar bekräftelse, en känsla av att betyda något.

Inte minst när deras sättyr får etablissemanget att ropa efter fler poliser.

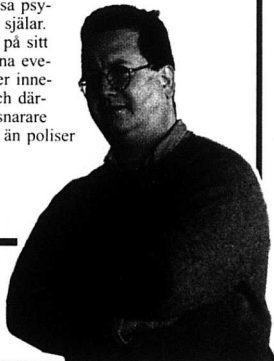
Således. Faluns McDonalds sägs ha fått sin stora skylt utanför stan vandaliserad av aktivister ur "Kommando Joel Lundkvist". Men detta är näppeligen inledningen till en revolutionär attack på marknadsekonomins fundament. Herrar och damer kapitalister kan känna sig ganska trygga.

Ty i själva verket är detta några ungdomar som hittat ett eget bollhav i marginalen på den upplevelseindustriella ekonomin. De självproducerar tilldragelser som skall ge dem kvitto på att de levat ett liv. Att dväljas över skolböcker eller slita hund bakom en snabbkåksdisk är inte tillräckligt för dessa psykopatiskt lagda själar. De vill istället, på sitt lilla sätt, anordna evenemang som ger innehåll åt livet. Och därför är det nog snarare fler psykologer än poliser som behövs.

STIG-BJÖRN LUUNGRÉN

Fil dr och skribent
stikkaen@luungrén.com

Drar gärna en lans för korv, mos och räksallad, plus en väl avkyld Pucko



South China Morning Post/Hongkong



Att trotsa gravitationen

Hongkongs monetära myndigheter motsäger all logik när de driver upp börskurserna samtidigt som omvärlden faller. Det är närmast pervers att se Hang Seng trotsa gravitationen, skriver South China Morning Post.

När regeringen inledde sin återköpsräd på börsen för två veckor sedan var det oräknliga personer som varnade för att en sådan aktion skulle vara omöjlig att avsluta.

Tråkigt nog trycks den farhågan ha besannats, snabbare än administrationens värsta kritiker befarat. Med varje rationell analys skulle Hang Seng-index igår ha fallit betydligt tyngre än det faktiskt gjorde. Det är inte en effekt av att internationella spekulanter skor sig på Hongkongs bekostnad utan ett uttryck för det uppenbara; om marknaden inte varit så tungt manipulerad av regeringens åtgärder så skulle den naturligt ha avspeglat den dystra utsikten.

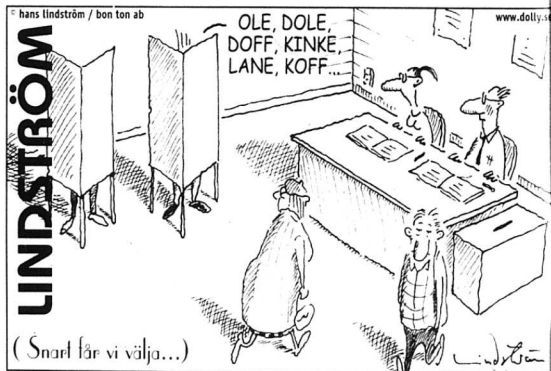
När marknaderna faller i så gott som hela världen på rädslan för den finansiella krisen i Ryssland, och två av regionens största byggbolag rapporterar ojämförbart dåligt resultat, var det närmast pervers att se indexet trotsa gravitationen. Och allt bara för att Hongkongs monetära myndighet efter att ha givit sig in i spelet nu inte kan sluta stödköpen ens för en dag, även om det motsäger all logik att driva marknaden under en så dyster dag.

Riskerna med en utdragnad visade sig i onsdags då en momentär paus i myndigheternas interventioner satte index i fritt fall. Så egentligen fanns inget val än att fortsätta stödköpen, trots att det kostar miljarder ur myndigheternas förråd.

Men givet den massiva överrollningen av terminskontrakt till september kan interventionerna mycket väl fortsätta ett tag. Och även när det är slut på stödköpen att kommer regeringen inte med en gång kunna lämna över sin numera 20 miljarder tunga portfölj utan att marknaden kollapsar.

Än så länge saknas också klara besked om hur och när interventionerna ska avslutas. Myndigheterna är skyldiga folket att redovisa Hongkong i full dager.

(28 augusti)



FINANSTIDNINGEN

Ingår i Modern Times Group

Växel: 08-506 245 00
Fax: 08-14 99 30
http://www.fti.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Jon Åsberg

Postadress:
Box 70347, 107 23 Stockholm

Besöksadress:
Kungsgatan 18, 4 tr

Redaktionen
E-post: redaktion@fti.se
Fax: 08-14 99 30

Redaktionsledning			
Per Lundsgö (Redaktionschef)	08 506 245 00	Skärm Ulf	08 506 245 5 34
Tobias Hammar (Finans/Utrikes)	5 28	Steneberg Kristofer	5 21
Peter Gumbé (Förstag & Affärer)	5 68	Svanström Stefan	5 26
Anna Gullers (Börs & Placeringar)	5 43	Åsahl Martin (Utrikesredaktör)	5 29
	5 11		
Läsarservice dygnet runt			
Beställning		08 506 245 60	
Utbetvning tidning		08 506 245 60	
Fax		08 506 245 62	
E-post		premiert@fti.se	
Prisinformation			
Prenumerationspriser			
Helt 2 490 kr (varav moms 141 kr)			
Hälsa 1 990 kr (varav moms 119 kr)			
Kvartal 760 kr (varav moms 43 kr)			
Postgator: 92 03 035, Bankgator: 5470 1016			
Utgivare och administration			
Frederik Hultzén (VD)			
Sveriges Finansnyheter AB			

Annons			
Telefon	08 506 245 80	Webbida och textarkiv	
Fax	08 506 245 81	Finanstidningen lagras elektroniskt och	
E-post	annons@fti.se	finns tillgänglig dagligen på internet	
Alm Jonas (Försämringschef)	5 52	adressen www.fti.se. Där finns arkiv	
Blomberg Linus	5 85	sedan 1 januari 1997. Artiklar från	
Chargentor Anna-Lena	5 87	även beställas per telefon	
Elofsson-Daniel	5 88	08 506 245 100 för 250 kronor	
Hammarström David	5 82	plus moms per artikel med	
Haglund Catharina	5 89	valdande post. Förbehåll	
Jacobs Heléne (Traffic)	5 51	mot elektronisk lagring	
Kändis Maria	5 84	måste göras av	
Norden Magnus	5 94	särskilt. Detta	
Selén Rutger	5 83	medges normalt	
Sjöström Johan	5 86	inte.	
Wernersson Joakim	5 91		

Seminarier och nya media
Per Erik Holmström 5 90

Finanstidningens täckvidd
88 000 läsare
Omsättning Konsument 1998

Finanstidningen
ISSN-1100-682X
VF Press AB
Vasterås 1998